

Organizacijų kooperacija ir jaunimo politika: Utenos atvejo analizė

Gerda Vaičiūnaitė

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Sociologijos ir socialinio darbo institutas
el. paštas: gerda.vaiciunaite@gmail.com

Eugenijus Dunajevus

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Sociologijos ir socialinio darbo institutas,
docentas, socialinių mokslų daktaras
el. paštas: eugenijus.dunajevus@fsf.vu.lt

Santrauka. Jaunimo politikos įgyvendinimas yra neatsiejamas nuo atskirų jaunimo srityje veikiančių organizacijų bendradarbiavimo. Viena iš bendradarbiavimo formų yra kooperacija. Šiame straipsnyje aprašomo darbo tikslas yra nustatyti veiksnius, kurie sąlygoja kooperaciją tarp organizacijų, įgyvendinant jaunimo politiką. Analizuojamas Utenos savivaldybės atvejis. Remiantis atliktais tyrimais buvo išskirti galbūt kooperaciją tarp organizacijų sąlygojantys priežastiniai veiksniai: ateities neapibrėžtumas, organizacijų tikslų sutapimas, veiksmų, susijusių su kooperacija, kaštai ir nauda bei pasitikėjimo tarp organizacijų laipsnis. Siekiant nustatyti, kurie iš minėtų veiksnių ir kaip (kiek reikšmingai ir svariai) sąlygoja organizacijų kooperaciją, buvo naudota kokybinė lyginamoji analizė, konkrečiai – buvo taikyta raiškiųjų aibių kokybinė lyginamoji analizė. Analizės objektas – galimos jaunimo srityje veikiančių organizacijų ir savivaldybės administracijos kooperacijos situacijos. Organizacijos buvo atrinktos analizuojant jų veiklą aprašančius dokumentus. Informacija buvo renkama pusiau struktūruotu interviu. Interviu dalyviai buvo savivaldybės administracijos atstovas ir organizacijų, veikiančių jaunimo srityje, atstovai. Buvo analizuotos septynios galimos kooperacijos situacijos. Analizės rezultatai rodo, kad svarbiausia kooperacijos sąlyga yra pasitikėjimas tarp organizacijų.

Reikšminiai žodžiai: kooperacija, jaunimo politika, kokybinė lyginamoji analizė, Utena.

Received: 06/02/2019. **Accepted:** 09/07/2019

Copyright © 2019 Gerda Vaičiūnaitė, Eugenijus Dunajevus. Published by Vilnius University Press

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.

Interorganizational Cooperation and Youth Policy: Case of Utena

Summary. The implementation of youth policy is closely connected to interorganizational cooperation between the organizations that are active in the field of youth activities. The goal of this paper is to present the results of a study wherein the factors that possibly determine cooperation between youth organizations and the local government administration in the Utena District municipality were studied. According to the studies on cooperation and organizational behavior, the factors that contribute to cooperation are the following: an uncertainty of the future, possessing mutual goals, the costs and benefits of cooperation maintenance, and the level of trust between organizations. In order to determine the exact combination of factors and how they contribute to cross-organizational cooperation, a crisp-set qualitative comparative analysis was conducted. The possible cooperation situations between the organizations that are active in the field of youth and the local government administration were the study cases. The semistructured interview method was employed in order to interview the representatives of local the government administration and organizations. The results of data analysis revealed that the most important factor for interorganizational cooperation in the field of youth policy is the level of trust between organizations in the Utena District municipality.

Keywords: cooperation, youth policy, qualitative comparative analysis, Utena.

Įvadas

Yra daugybė socialinių reiškinių – kolaboravimas, kooperacija, simbiozė, partnerystė ir pan., – kur individualūs, korporaciniai ir kolektyviniai veikėjai veikia kartu, bendrai. Dažnai visi šie reiškiniai yra įvardijami viena sąvoka *bendradarbiavimas*¹, tačiau tarp šių reiškinių yra reikšmingų skirtumų². Šiame straipsnyje aprašomas vienos iš bendradarbiavimo formų – kooperacijos – tyrimas.

¹ Denise L., „Collaboration vs. C-Three (Cooperation, Coordination, and Communication)*“, *INNOVATING Reprint*, <<https://ci.nii.ac.jp/naid/10020830725/en/>>, 1999; Tarricone P., Luca J., „Successful Teamwork: A Case Study“, Proceedings of the 25th HERDSA Annual Conference, Perth, Western Australia, July 7–10, 2002; Gudelis D., Rozenbergaitė V., „Viešojo ir privataus sektorių partnerystės galimybės“, *Viešojo politika ir administravimas* 8, 2004, p. 58–73; Norkus Z., „Kooperacija prieš rinkos ir valdžios nesėkmes, arba kaip anksčiau laiko sukurti gerą kapitalizmą“, *Problemos* 82, 2012, p. 27–58.

² Raišienė A. G., „Tarporganizacinės sąveikos turinys Lietuvos vietos savivaldos praktikų požiūriu“, *Jurisprudencija* 4 (106), 2008, p. 50–60.

Robertas Axelrodas³ kooperaciją apibrėžia kaip procesą, kurio metu veikėjai prisiderina vienas prie kito tam, kad išspręstų bendrą problemą ar pasiektų bendrą tikslą. Pavyzdžiui, Vaiko teisių apsaugos tarnyba, medikai bei policijos pareigūnai tarpusavyje kooperuojasi (derina savo veiksmus vieni prie kitų) tam, kad užtikrintų vaiko teisių apsaugą.

Kooperacija tarp organizacijų gali būti dvejopa: tarp organizacijų, veikiančių skirtinguose ekonominiuose sektoriuose (pavyzdžiui, galima Vilniaus miesto savivaldybės ir privačios įmonės kooperacija dėl daugiafunkcio centro statybos), ir tarp organizacijų, kurios veikia tame pačiame ekonominiame sektoriuje (pavyzdžiui, Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra (NMVA) ir Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (MOSTA) kooperuojasi tirdami mokyklų tinklo optimizavimo poveikį ugdymo kokybei).

Kooperacijos ir kitų bendradarbiavimo formų svarbos iškėlimas sietinas su naująja viešąja vadyba⁴. Siekiant didinti viešojo sektoriaus gamybos efektyvumą, buvo įgyvendintos valdymo reformos⁵. Viena iš jų buvo įvairių bendradarbiavimo formų steigimas (sujungti gamybos veiksmus). Tačiau, kaip nurodo Martinas Lundinas⁶, bendradarbiauti tam tikrais atvejais gali būti naudinga, o tam tikrais atvejais – ne, viskas atsiremia į bendradarbiavimo kaštus ir naudą. Pavyzdžiui, kai MOSTA analitikai įsitraukia į NMVA atliekamą mokyklų tinklo optimizavimo poveikio ugdymo kokybei tyrimą, galima spėti, kad bus gauti labiau pagrįsti rezultatai. Tačiau tai gali pareikalauti didelių sąnaudų, susijusių su komunikacija.

---

³ Axelrod R., *The Evolution of Cooperation*, New York: Basic Books, 1984, p. 3–27.

⁴ Raišienė, 2008, p. 50–60; Skietrys E., Raipa A., Bartkus E. V., „Viešosios ir privačiosios partnerystės efektyvumo dimensijos“, *Engineering Economics* 3 (58), p. 45–50; Nakrošis V., „Viešojo valdymo reformos Lietuvoje: kodėl ir kuo reikia pakeisti naująją viešąją vadybą?“, *Politologija* 61, 2011, p. 65–98.

⁵ Pollitt C., Bouckaert G., *Viešojo valdymo reforma. Lyginamoji analizė*, Vilnius: Algarvė, 2003.

⁶ Lundin M., „Explaining Cooperation: How Resource Interdependence, Goal Congruence, and Trust Affect Joint Actions in Policy Implementation“, *Public Administration Research and Theory* 17 (4), 2006, p. 651–672.

Mokslininkai tyrė įvairias bendradarbiavimo formas⁷, bendradarbiavimo stiprybes⁸ bei sunkumus, kurie iškyla steigiant bendradarbiavimą⁹, kokie veiksniai sąlygoja skirtingas santykių tarp organizacijų formas (kartu ir kooperaciją)¹⁰, teorizavo kooperaciją lemiančius veiksnius, tačiau empirinių tyrimų, kuriuose būtų analizuoti kooperaciją sąlygojantys veiksniai, yra labai nedaug. Šio straipsnio naujumas yra empirinis kooperacijos sąlygų tyrimas įgyvendinant viešąją politiką Lietuvoje. Kaip atskirą viešosios politikos atvejį pasirinkome jaunimo politikos įgyvendinimą Utenos miesto savivaldybėje.

Darbo tikslas – nustatyti kooperacijos sąlygas įgyvendinant jaunimo politiką Utenos rajono savivaldybėje.

Pirmoje straipsnio dalyje bus pristatyti ir aprašyti kooperaciją sąlygojantys veiksniai. Atspirties taškas išskiriant kooperacijos veiksnius yra Roberto Axelrodo tyrimai. Kaip išskirti veiksniai sąlygoja kooperaciją, yra aprašoma pasitelkus racionalaus pasirinkimo teoriją. Čia daugiausia remiamasi Jono Elsterio ir Jameso S. Colemano idėjomis.

Antroje straipsnio dalyje aptarsime jaunimo politiką Lietuvoje. Pirmiausia pristatysime pagrindinius jaunimo politikos struktūrinius elementus, o vėliau aptarsime jos raidą pokomunistinėje Lietuvoje.

Trečioje dalyje bus pristatyta tyrimo metodika ir konkrečiai raiškųjų aibių kokybinė lyginamoji analizė. Įvardysime, kas šio tyrimo atveju buvo duomenys, kas – duomenų šaltiniai, kokiais būdais buvo rinkti duomenys, bus pristatyti duomenų rinkimo bei duomenų analizės procesai.

⁷ Gudelis, Rozenbergaitė, 2004, p. 58–73; Raišienė, 2008, p. 50–60.

⁸ Raišienė A. G., „Bendradarbiavimo kaip viešojo sektoriaus veiklos organizavimo alternatyvos teoriniai aspektai“, *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos* 5, 2005, p. 56–60.

⁹ Mažylis L., Vazgelevičius D., „Nevyriausybinių sektoriaus bendradarbiavimas su savivaldos institucijomis, teikiant socialines paslaugas“, *Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai* 29, 2004, p. 117–131.

¹⁰ Johnson T., „Cooperation, Co-optation, Competition, Conflict: International Bureaucracies and Non-governmental Organizations in an Interdependent World“, *Review of International Political Economy* 23 (5), 2016, p. 737–767.

Ketvirtoje dalyje pateiksime raiškiųjų aibių kokybinės lyginamosios analizės, kuria siekta nustatyti jaunimo politiką Utenos savivaldybėje sąlygojančius veiksnius, rezultatus.

1. Kooperacijos sąlygos

Robertas Axelrodas¹¹, naudodamas lošimų teoriją kaip analitinę socialinės realybės kompleksiško minimizacijos priemonę, teigia, kad kooperaciją situacijose, kai veikimas kartu gali padidinti naudą arba sumažinti kaštus, tačiau egzistuoja didelės paskatos veikti atskirai, gali pasiekti ir racionalūs egoistai, jeigu jiems ateitis yra neapibrėžta, kai kurie veikėjai taikys *dantis už dantį* (angl. *Tit for Tat*) strategiją, ir dalis veikėjų bus altruistai.

Kooperacija leidžia padidinti naudą arba sumažinti kaštus – veikiamas kaštų ir naudos balansas. Kooperuodamiesi suinteresuoti veikėjai gali sujungti jėgas (geras to pavyzdys yra tarpdalykiniai projektai, kai dirbant skirtingų mokslinių disciplinų atstovams yra sukuriama didesnė pridėtinė vertė, inovacijos). Tačiau, kaip teigia Elsteris¹², pasaulyje dominuoja egoizmas, todėl kooperacijos dalyviai jaučia didelį vidinį postūmį pasinaudoti kitų darbo vaisiais, patys kuo mažiau prisidedami (galima džiaugtis protestuojančių profesinių sąjungų iškovotu didesniu darbo užmokesčiu, tačiau patiems vengti dalyvauti protestuose), to rezultatas yra tai, ką gerai parodo kalinio dilemos lošimo rezultatai. Būtų pagrįsta klausti, kaip tokia egoistų pasaulyje galime pasiekti kooperaciją? Axelrodas¹³ atsako, kad reikia bent trijų sąlygų: ateities neapibrėžtumo, *Tit for Tat* strategijos (kooperacija yra strateginė sąveika, todėl veikėjai veikia strategiškai – taiko strategijas), ir dalis veikėjų turi būti altruistai.

Ateities neapibrėžtumas reiškia, kad mes nežinome tikslų savo veiksmų pasekmių – žinome tik pasekmes, pasvertas tikimybėmis.

---

¹¹ Axelrod, 1984, p. 145–192.

¹² Elster J., *Socialinių mokslų elementai*, Vilnius: Vaga, 2000.

¹³ Axelrod, 1984, p. 145–192.

Jeigu tarp pasekmių yra tokių, kurios pablogina mūsų padėtį, tada kalbame apie rizikos situaciją. Organizacijų tyrinėtojai¹⁴ išskiria keletą neapibrėžtumo formų, iš kurių svarbiausia, kalbant apie kooperaciją, yra santykių neapibrėžtumas. Pavyzdžiui, miesto savivaldybė įgyvendina bendrą projektą su statybų įmone. Jei ši įmonė nekokybiškai atlieka darbus, tai savivaldybė ją įtraukia į „juoduosius sąrašus“ ir ateityje neturi su ja jokių bendrų veiklų. Reikia pažymėti, kad statybų įmonė visa tai žino ir renkasi, ar gauti didesnę pelną ir prarasti užsakymus, ar dabar gauti mažesnę pelną, tačiau gauti užsakymų ateityje. Sprendimo turinys daug priklauso nuo to, kokią ateitį mato statybų įmonė. Jeigu tai – paskutinis įgyvendinamas įmonės projektas, po kurio vyks restruktūrizacija ir pan., yra didelė paskata atlikti darbus nekokybiškai gaunant kuo didesnę pelną, ir atvirkeščiai.

Tai, kad potencialūs kooperacijos dalyviai yra racionalūs, reiškia, jog jie rinksis tokias veiksmų alternatyvas, kurios teiks didžiausią tikėtiną naudą¹⁵. Kitaip tariant, potencialūs kooperacijos dalyviai įvertina kooperacijos ir ne kooperacijos kaštų ir naudos balansus ir priima atitinkamą sprendimą kooperuotis ar nesikooperuoti. Tai pasakytina ne tik apie egoistus, bet ir apie altruistus – jeigu kooperacija neduoda naudos organizacijai, tai kooperacijos ir nereikia, nes išteklius, skirtus kooperacijai, galima panaudoti efektyviau siekiant organizacijos tikslų.

Kooperacija yra strateginė sąveika, kur vieno veikėjo atlikto veiksmo rezultatas priklauso nuo kitų veikėjų vėliau atliktų veiksmų. Pavyzdžiui, asmuo sprendžia, ar pasidalyti reikšminga informacija su kitais organizacijos nariais. Jeigu jis manys, kad kiti ateityje dalysis informacija, tai jis bus linkęs ta informacija pasidalyti, ir atvirkeščiai – jeigu jis nuspręs, kad kiti ateityje informacija nesidalys, tai ir jis ja nesidalys. Taigi kooperacijos atsiradimui reikšmingą įtaką

¹⁴ Eriksson K., Sharma D. D., „Modeling Uncertainty in Buyer–seller Cooperation“, *Journal of Business Research* 56 (12), 2006, p. 961–970.

¹⁵ Elster, 2000.

turi pasitikėjimas tarp kooperacijos dalyvių¹⁶. Colemanas¹⁷ nurodo, kad pasitikėjimo santykiuose dalyvauja dvi šalys – tas, kuris suteikia pasitikėjimą, ir tas, kuriam suteiktas pasitikėjimas. Pasitikėjimo santykiui atsirasti svarbesnis yra to, kuris suteikia pasitikėjimą, sprendimas (suteikti pasitikėjimą ar ne). O pasitikėjimo santykio puoselėjimui svarbesnis yra to, kuriam yra suteiktas pasitikėjimas, sprendimas (pateisinti pasitikėjimą ar ne).

Svarbus, tačiau dažnai savaime suprantamu laikomas kooperacijos elementas yra bendras kooperacijos partnerių tikslas¹⁸. Pavyzdžiui, tiek jaunimo organizacija, tiek miesto savivaldybė turi siekti jaunimo gerovės. Bet jeigu miesto savivaldybė siekia jaunimo gerovės, o jaunimo organizacija – pajamų, tai jų tarpusavio santykius tiksliau galime pavadinti mainais, o ne kooperacija.

2. Jaunimo politika

Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme¹⁹ jaunimo politika apibrėžiama taip: „<...> kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotiis jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms.“ Atskirai aptarsime sudedamuosius jaunimo politikos elementus.

---

¹⁶ Smith K. G., Carroll S. J., Ashford S. J., „Intra- and Interorganizational Cooperation: Toward a Research Agenda“, *The Academy of Management Journal* 38 (1), 1995, p. 7–23; Opsina S., Yaron A., „Understanding Cooperative Behavior in Labor Management Cooperation: A Theory-Building Exercise“, *Public Administration Review* 63 (4), 2003, p. 455–471; Koppers L., Zelewski S., Klumpp M., „Social Production Factors in Supply Chain Cooperations“, *Proceedings of the 15th International Working Seminar on Production Economics*, Igls, Innsbruck, 2008, p. 363–374.

¹⁷ Coleman J. S., *Socialinės teorijos pagrindai*, Vilnius: Margi raštai, 2005, p. 92–113.

¹⁸ Koppers, Zelewski, Klumpp, 2008, p. 363–374; Lundin, 2006, p. 651–672.

¹⁹ „Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas“, *Valstybės žinios*, 2003, Nr. 119-5406.

Pirma, jaunimo politika yra nukreipta į tam tikrų jaunimui tiesiogiai svarbių problemų – pilietiškumo ugdymo ir karo prievolės atlikimo; švietimo, mokymo, mokslo, studijų ir ugdymo; neformalaus ugdymo; darbo ir užimtumo; apsirūpinimo būstu; laisvalaikio, poilsio, kūrybos ir kultūros; socialinės ir sveikatos apsaugos; sveikatingumo, kūno kultūros ir sporto; narkomanijos ir kitų priklausomybės formų prevencijos; nusikalstamumo prevencijos; kitų įstatymais ir kitais teisės aktais nustatytų sričių problemų – sprendimą. Kaip matome, jaunimo politika yra orientuota į tam tikrą socialinę grupę, o ne į atskirą sritį (kaip, pavyzdžiui, kultūra, darbas, aplinkosauga ar pan.), todėl jaunimo politika apima visas valstybės veikimo sritis, kurios vienaip ar kitaip yra susijusios su jaunimu²⁰.

Antra, jaunimo politika apima ne tik poveikį jaunimui, kaip socialinei grupei (pavyzdžiui, jaunimo neformalus ugdymas), bet ir poveikį visuomenei. Jaunimo politika yra siekiama visuomenės tolerancijos ir supratimo jaunų žmonių atžvilgiu. Lietuvoje pastebimas požiūris į jaunimą kaip išteklių – valstybė, investuodama į jauną žmogų (padėdama jam jaunystės amžiuje, užtikrindama švietimą, nukreipdama į darbo rinką), gali tikėtis socialinės gražos (dalyvavimo darbo rinkoje, pilietiškumo ir pan.).

Trečia, jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas apima centrinį ir vietinį valdžios lygmenis. Centrinio lygmeniu pagrindinė atsakomybė tenka Jaunimo reikalų departamentui prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, o vietos lygmeniu už jaunimo politiką atsakingas yra jaunimo reikalų koordinatorius²¹. Jaunimo nevyriausybinės organizacijos (NVO) taip pat yra įtrauktos į centrinį valdžios lygmenį per Nacionalinę jaunimo reikalų tarybą – teikia siūlymus Jaunimo reikalų departamentui dėl jaunimo politikos įgyvendinimo.

²⁰ Miginis N., Ulozas M., „Praktinis vadovas: tarpžinybinio bendradarbiavimo stiprinimas jaunimo politikos srityje“, <http://www.jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/metodiniai-leidiniai/el-biblioteka/leidinystaisyta_2014.10.07.pdf>, 2019 01 12.

²¹ Nuo 2003 m. jaunimo politikos įgyvendinimas tapo valstybės deleguota funkcija.

Savivaldos lygmeniu savivaldybės taryba formuoja jaunimo politikos tikslus – tvirtina strateginius teisės aktus (pavyzdžiui, rajono jaunimo politikos strategiją ar gaires, jaunimo problematikos sprendimo planus ir pan.), tvirtina jaunimo reikalų tarybos sudėtį bei nuostatus ir priima sprendimus, susijusius su jaunais žmonėmis, jaunimo organizacijų veiklos finansavimu. Savivaldybės tarybai siūlymus dėl jaunimo politikos teikia vietinėms jaunimo NVO ir vietos valdžiai atstovaujanti Savivaldybės jaunimo reikalų taryba.

Jaunimo politika savivaldos lygmeniu yra realizuojama per jaunimo reikalų koordinatoriaus²² veiklą. Koordinatoriai iš esmės yra atsakingi už jaunimo politiką konkrečioje savivaldybėje ir jų veikla bei darbo specifika savivaldybėse yra skirtinga²³.

3. Tyrimo metodika

Informacija. Tyrimo tikslas yra nustatyti veiksnius, kurie sąlygoja organizacijų kooperaciją įgyvendinant jaunimo politiką. Išskyrėme šiuos kooperaciją tarp organizacijų sąlygojančius veiksnius: neapibrėžtumas, bendras tikslas, kaštų ir naudos balansas, pasitikėjimas. Kad galėtume pamatuoti, kiek koks veiksnys yra reikšmingas kooperacijai, pirmiausia mums reikia informacijos apie tai, ar organizacijos susiduria su ateities neapibrėžtumu, kokie yra jų tikslai ir ar jie sutampa, kiek organizacijai kainuoja kooperacijos puoselėjimas, ar organizacijos pasitiki vienos kitomis, ar organizacijų tarpusavio sąveiką galime įvardyti kaip kooperaciją.

---

²² „Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas Dėl tipinio savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus (vyriausiojo specialisto) pareigybės aprašymo“, *Valstybės žinios*, 2008, Nr. 29-1042.

²³ Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, „Jaunimo reikalų koordinatoriaus portretas 2016 metais“, <http://www.jrd.lt/jaunimo-politika/savivaldybese/jaunimo-reikalu-koordinatoriai/jrk_portretas_2016_m_2.pdf>, 2019 02 12; Krupovič G., Mitė J., „Pasiūlymai dėl jaunimo reikalų koordinatorių. Jaunimo reikalų koordinatorių teisinio reguliavimo analizė ir pasiūlymai dėl pakeitimų“, <<http://kurklit.lt/wp-content/uploads/2017/03/Rekomendacijos-SADM-jm-gab.pdf>>, 2019 02 15.

Informacijos šaltiniai. Šiame straipsnyje aprašomam tyrimui reikalingą informaciją teikė organizacijų darbuotojų nuomonės apie neapibrėžtumą, bendrą tikslą, kaštus ir naudą, pasitikėjimą ir kooperaciją.

Informacijos rinkimas. Informacija buvo renkama naudojant pusiau struktūruotą interviu. Interviu dalyvių buvo klausama, ar jų organizacija susiduria su ateities neapibrėžtumu ir kokių, koks yra organizacijos tikslas, kiek jiems apsimoka kooperuotis su kita organizacija, kiek jie pasitiki kita organizacija, kaip apibūdina tarpusavio sąveiką. Kadangi kooperacija yra bent dviejų veikėjų sąveika, interviu buvo imami iš potencialių kooperacijos partnerių (visais mūsų atvejais tai buvo du galimi partneriai) – buvo klausama apie kooperaciją ir kooperacijos veiksmus jų konkrečiu atveju. Atsakomybė už jaunimo politikos įgyvendinimą savivaldybėje tenka savivaldybės administracijai ir konkrečiai jaunimo reikalų koordinatoriui, todėl iš esmės analizavome galimas savivaldybės administracijos ir jaunimo politikos srityje veikiančios organizacijos kooperacijos situacijas. Atrankos kriterijai buvo veikla jaunimo politikos srityse ir bendros veiklos galimybė. Organizacijas atrinkome, analizuodami jų dokumentus, kuriuose ieškojome tų organizacijų tikslus išreiškiančių teiginių (1 lentelė).

1 lentelė. Jaunimo politikos srityje Utenos rajono savivaldybėje veikiančios organizacijos

Organizacija	Tikslai	Dokumentas
Utenos apskrities šaulių 9-oji rinktinė	Pilietiškumas	Lietuvos šaulių sąjungos strategija 2017–2019 m. ¹
Jaunųjų konservatorių lyga	Pilietiškumas	Jaunųjų konservatorių lygos veiklos strategija ¹¹

¹ Lietuvos šaulių sąjunga, „Lietuvos šaulių sąjungos strategija 2017–2019 m.“, <<https://www.sauliusajunga.lt/wp-content/uploads/2018/03/LS%CC%8CS-strategija-2017-2019-v.05.pdf>>, 2019 02 20.

¹¹ Jaunųjų konservatorių lyga, „Jaunųjų konservatorių lygos veiklos strategija“, <http://www.jrd.lt/jaunimo-politika/savivaldybese/jaunimo-reikalu-koordinatoriai/jrk_portretas_2016_m_2.pdf>, 2019 02 12.

Organizacija	Tikslai	Dokumentas
Utenos meno mokykla	Laisvalaikis, darbas su jaunimu	Atvirų jaunimo centrų ir erdvių koncepcija ^{III}
Utenos švietimo centras	Pilietiškumas	Utenos švietimo centro nuostatai ^{IV}
Užimtumo tarnyba	Integracija į darbo rinką	Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas ^V
VšĮ Utenos verslo informacijos centras	Integracija į darbo rinką	VšĮ Utenos verslo informacijos centro 2017 metų veiklos ataskaita ^{VI}
Atviras jaunimo centras	Darbas su jaunimu	Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centro Atviro jaunimo centro veiklos aprašas ^{VII}
Utenos kultūros centras	Laisvalaikis	Utenos kultūros centro veiklos planas 2018 metams ^{VIII}
Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	Sveikatinimas	Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatai ^{IX}
Utenos rajono Vyžuonų seniūnija	Laisvalaikis, užimtumas	Vyžuonų seniūnijos informacija ^X
Eurodesk tinklas	Informavimas	Eurodesk tinklo informacija ^{XI}
Apskritasis stalas	Atstovavimas	Prezidento ir valdybos veiklos ataskaita 2017–2018 ^{XII}

^{III} Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, „Atvirų jaunimo centrų ir erdvių koncepcija“, <<https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/darbas-su-jaunimu/atviras-darbas-su-jaunimu/koncepcija.doc>>, 2019 02 12.

^{IV} „Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl Utenos rajono pedagoginės psichologinės tarnybos reorganizavimo ir Utenos švietimo centro nuostatų patvirtinimo“, <https://www.usc.utenal.m.lt/images/stories/dokumentai/2018/nuostatai_2018.pdf>, 2019 02 12.

^V „Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas“, TAR, 2016, Nr. 18825.

^{VI} „VšĮ Utenos verslo informacijos centro 2017 metų veiklos ataskaita“, <<http://utenosvic.lt/files/2017%20m.%20VIC%20veiklos%20ataskaita.pdf>>, 2019 02 20.

^{VII} „Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centro atviro jaunimo centro veiklos aprašas“, <https://www.jaunimas.utenal.m.lt/images/veikla/teisine_informacija/Atviro_jaunimo_centro_veiklos_aprasas.pdf>, 2019 02 20.

^{VIII} „Utenos kultūros centro veiklos planas 2018 metams“, <http://utenoskc.lt/wp-content/uploads/2018/04/Utenos-kult%C5%ABros-centro-veiklos-planas-2018-metams_rotated.pdf>, 2019 02 20.

^{IX} „Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų patvirtinimo“, <<http://www.utenavsb.lt/lt/veikla/nuostatai>>, 2019 02 22.

^X Utenos rajono Vyžuonų seniūnija, <www.vyzuonos.lt/vyzuonu-seniunija/>, 2019 02 22.

^{XI} Eurodesk tinklas, <<https://www.zinauviska.lt/lt/kas-mes/eurodesk-tinklas/>>, 2019 02 22.

^{XII} Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, „Prezidento ir valdybos veiklos ataskaita 2017 m. gegužės 19 d. – 2018 m. gegužės 29 d.“, <<http://www.uvjosas.lt/wp-content/uploads/2019/06/ataskaita-2018-05-29.pdf>>, 2019 02 21.

Tyrimė sutiko dalyvauti septynios jaunimo politikos srityje veikiančios organizacijos – Utenos apskrities šaulių 9-oji rinktinė, Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Užimtumo tarnyba, Verslo informacijos centras, Utenos kultūros centras, Eurodesk Lietuva, „Apskritasis stalas“ ir Utenos rajono savivaldybės administracija. Informacija buvo renkama 2018 m. pavasarį.

Duomenų analizė. Šiame straipsnyje aprašomame tyrime analizuojamų kooperacijos atvejų skaičius yra mažas ir todėl negali būti taikomi kiekybinės analizės metodai. O kadangi darbo tikslas yra nustatyti kooperacijos priežastis, tai netinka ir kokybinė analizė. Esant mažam tiriamų atvejų skaičiui (mūsų atveju 7) ir nedideliame priežastinių veiksnių skaičiui (mūsų atveju 4), galima naudoti kokybinę lyginamąją analizę²⁴. Šiame darbe naudosime raiškiųjų aibių kokybinę lyginamąją analizę, kuri yra taikoma dichotominiams kintamiesiems. Informacijos kodavimas į dichotominius kintamuosius yra pristatomas rezultatų dalyje. Būlio minimizacijai, būtinųjų sąlygų dangos ir sklaidos analizei buvo naudota *fs/QCA* kompiuterinė programa²⁵.

4. Rezultatai

Pirmausia pristatysime interviu dalyvių nuomonių kodavimą į dichotominius kintamuosius kiekvienu iš priežastinių sąlygų atveju. Antroje dalyje pristatysime raiškiųjų aibių kokybinės lyginamosios analizės rezultatus.

Bendras tikslas. Pirmasis analizuojamas kooperacijos priežastinis veiksnys yra bendras organizacijų tikslas. Šiuo atveju bendras organizacijų tikslas yra jaunimo politikos įgyvendinimas, kuris yra išreikštas organizacijų veikloje. Siekiant nustatyti, ar jaunimo politikos srityje veikiančių organizacijų tikslai sutampa su savivaldybės administracijos tikslais, organizacijų atstovų buvo prašoma papasa-

²⁴ Norkus Z., Morkevičius V., *Kokybinė lyginamoji analizė*, Kaunas: LiDA, 2011, p. 23–63.

²⁵ Ragin Ch. C., Drass K. A., Davey S., *Fuzzy-Set/Qualitative Comparative Analysis 3.0*, Tucson, Arizona: Department of Sociology, University of Arizona.

koti apie paskutinį jų ir savivaldybės administracijos kooperacijos atvejį. Analogiškai to paties buvo prašoma papasakoti ir savivaldybės administracijos atstovo. Jeigu kooperacijos atvejo aprašyme galėjome identifikuoti veiklas, susijusias su jaunimo politikos tikslų įgyvendinimu, tada organizacijos veiklos tikslus vertinome kaip nukreiptus į jaunimo politikos įgyvendinimą (reikšmė = 1), priešingu atveju – organizacijos veiklos tikslus vertinome kaip nenukreiptus į jaunimo politikos įgyvendinimą (reikšmė = 0). Jeigu organizacijos ir savivaldybės tikslai konkrečiu atveju buvo nukreipti į jaunimo politikos tikslų įgyvendinimą, tai vertinome kaip bendrą tikslą (reikšmė = 1). Kodavimo rezultatai yra pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. *Galimos kooperacijos partnerių tikslų bendrumas*

Atvejis	Organizacijos tikslas	Savivaldybės tikslas	Bendras tikslas
1	1	1	1
2	1	1	1
3	1	1	1
4	0	0	0
5	1	0	0
6	0	1	0
7	0	1	0

Kaip matome, tik 2 iš 7 jaunimo politikos įgyvendinimo srityje veikiančių organizacijų tikslai sąveikaujant su savivaldybe buvo nukreipti į jaunimo politikos įgyvendinimą. Pavyzdžiui, organizacijos atstovas iš 5 kooperacijos atvejo teigia: „*Su jaunimo reikalų koordinatoriumi planuojame Safe TALK mokymus, norintiems išmokyti atpažinti savižudybės riziką ir nukreipti profesionalios pagalbos paieškai.*“ Iš to, kas pasakyta, matome, kad veikla yra nukreipta į jaunimą – organizuojamas paslaugų jaunimui teikimas. O organizacijos atstovas iš 7 atvejo teigia: „*Na, paskutinį kartą bendradarbiauome renginio organizavime, kai reikėjo padėti organizuoti dėl Mero padėkų žmonėms.*“ Mero padėkų organizavimas yra svarbus vietos bendruomenei, tačiau nėra nukreiptas į jaunimo politikos įgyvendinimą.

Ateities neapibrėžtumas. Kita priežastinė kooperacijos sąlyga, kurią analizavome Utenos rajone, yra neapibrėžtumas. Kad galėtume nustatyti, ar organizacija yra neapibrėžtumo būsenos, organizacijų klausėme apie paslaugų vartotojų paklausos pokyčius. Jeigu organizacijos teikiamų paslaugų paklausa mažėja, organizacijos ateitis iš dalies tampa neapibrėžta (reikšmė = 1) ir organizacija turi transformotis arba išnykti, nes mažėja poreikis jai. Taip pat klausėme apie organizacijos finansinių išteklių pokyčius. Jeigu finansiniai ištekliai mažėja, vėlgi organizacijos ateitis tampa neapibrėžta (reikšmė = 1), nes organizacija negalės įsigyti savo veiklai reikalingų gamybos veiksmų. Galiausiai klausėme apie darbo jėgos kaip gamybos veiksnio prieinamumą. Jeigu mažėja darbo jėgos (ar tai būtų darbuotojai, ar savanoriai) pasiūla, organizacija yra netikra dėl ateities (reikšmė = 1), nes mažėja organizacijos galimybės teikti paslaugas. Jeigu iš 3 analizuojamų neapibrėžtumo atvejų organizacija susiduria bent su 2, tai vertiname kaip neapibrėžtumą. Savivaldybės atstovo klausėme apie santykių su atitinkama organizacija apibrėžtumą – ar savivaldybė mato ateityje bendrų veiklų su atitinkama organizacija galimybių. Jeigu organizacijos ir savivaldybės neapibrėžtumo reikšmės buvo teigiamos, tai atitinkamą atvejį vertinome kaip patiriantį ateities neapibrėžtumą. Kodavimo rezultatai yra pateikiami 3 lentelėje.

3 lentelė. Galimos kooperacijos partnerių patiriamas ateities neapibrėžtumas

Atvejis	Paslaugos	Finansavimas	Darbo jėga	Organizacija	Savivaldybė	Neapibrėžtumas
1	0	0	0	0	1	0
2	1	1	1	1	1	1
3	0	0	0	0	0	0
4	1	0	0	0	1	0
5	1	1	1	1	0	0
6	0	0	1	0	1	0
7	1	1	0	1	1	1

Kaip matome, 3 iš 7 organizacijų patiria ateities neapibrėžtumą. Pavyzdžiui, organizacijos iš 5 atvejo atstovas teigia: „*Klientai tampa reiklesni, nori platesnių paslaugų, daugiau įvairaus pobūdžio nemokamų renginių. Paprastai renginiuose lankosi vis tie patys žmonės, kurie domisi sveika gyvensena, jų mažėja.*“ Matome, kad organizacijos paslaugomis naudojasi ta pati klientų grupė, kuri mažėja, tai vertiname kaip neapibrėžtumą dėl paslaugų paklausos. Organizacijos atstovas iš 7 atvejo teigia: „*Mūsų manymu, finansavimas blogėja, nes daug vadovai keičiasi ir dėl to „kritęs“ organizacijos įvaizdis vietos lygmeniu. Turime problemų su projektiniu finansavimu. Šališki bei gana nelogiški projektų vertintojai. Mažai pastangų ieškant papildomų rėmėjų.*“ Kaip matome, organizacija susiduria su finansavimo problemomis ir neinvestuoja į finansinių išteklių pritraukimo galimybes, tai vertiname kaip patiriamą neapibrėžtumą dėl organizacijos finansinių išteklių ateityje.

Kaštų ir naudos balansas. Kaip minėta, kooperacija kainuoja – reikia dėti pastangų jai puoselėti. Kartu kooperacija teikia naudą. Jeigu kooperacijos nauda yra didesnė negu kaštai, organizacija patiria dideles paskatas puoselėti kooperaciją, ir atvirkščiai. Siekdami nustatyti, kiek kooperacija yra naudinga potencialiems kooperacijos dalyviams mūsų tiriamais atvejais, organizacijų ir savivaldybės administracijos atstovų klausėme, ar jie galėtų atlikti veiklą, kurią vykdo kartu su partneriu, kad ir kas tas partneris būtų. Jeigu organizacija negali atlikti veiklos be partnerio, tai vertiname kaip teigiamą kooperacijos kaštų ir naudos balansą (reikšmė = 1), ir atvirkščiai. Jeigu organizacijų ir savivaldybės administracijos kaštų ir naudos balansai yra teigiami, tada sakome, kad organizacijos patiria naudą (reikšmė = 1). Kodavimo rezultatai yra pateikiami 4 lentelėje.

Kaip matome, 4 iš 7 atvejų sąveikos teikė naudą organizacijoms ir beveik visada teikė naudą savivaldybės administracijai. Pavyzdžiui, 2 atvejo organizacijos atstovas teigia: „*Reikalinga pagalba koordinatoriaus, kad būtų vienijanti ir nukreipianti organizacija, kai tai yra, ir jaunimas turi su kuo pasitarti, numatyti tikslus, suplanuoti veiklas, tada jie pajėgūs daug ką atlikti patys. Jaunimo organizacijos koordi-*

natoriaus darbas dažnai pašalinei akiai nematomas, matomas rezultatas, aktyvus, veiklus jaunimas.“ Kaip matome, savivaldybės administracijos indėlis į organizacijos veiklą vykdymą yra būtinas. Kitais atvejais organizacijos savo veiklą gali įgyvendinti ir be savivaldybės administracijos indėlio, pavyzdžiui, 5 atvejo organizacijos atstovas teigia: „Gal ir pasiektume tikslą, bet tai būtų daug sudėtingiau ir ilgiau.“

4 lentelė. Galimos kooperacijos partnerių kaštų ir naudos balansai

Atvejis	Organizacija	Savivaldybė	Bendras kaštų ir naudos balansas
1	0	1	0
2	1	1	1
3	0	0	0
4	1	1	1
5	0	1	0
6	1	1	1
7	1	1	1

Pasitikėjimas. Siekdami įvertinti, kiek organizacijos ir savivaldybės administracija pasitiki vienos kitomis, interviu dalyvių klausėme, ar rekomenduotų vieni kitus kitoms organizacijoms. Jeigu organizacija rekomenduotų savivaldybės administraciją kaip galimą partnerę kitoms organizacijoms, tai vertinome kaip pasitikėjimą (reikšmė = 1). Ir atvirkščiai, jeigu organizacijos atstovas nerekomenduotų savivaldybės administracijos kaip galimos partnerės kitoms organizacijoms, tai vertinome kaip nepasitikėjimą (reikšmė = 0). Analogiškai klausėme ir savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus. Kodavimo rezultatai yra pateikiami 5 lentelėje.

Kaip matome, 2 iš 7 bendros veiklos atvejais organizacijų ir savivaldybės administracijos atstovo pozicijos dėl pasitikėjimo sutapo. Pavyzdžiui, 5 atvejo organizacijos atstovas teigia: „*Jei veikla skirta jaunimui ar kitaip siejasi su jaunimu, būtina siūlyčiau kreiptis į jaunimo reikalų koordinatorių savivaldybėje. <...> koordinatorius – puikus žmogus, gal kartais net per geras, ir tikrai daug padeda. Net tiems, kas nesikreipia, visada pasiūlo galimus variantus ir pasiūlo veiklą.*“

5 lentelė. *Galimos kooperacijos partnerių tarpusavio pasitikėjimas*

Atvejis	Pasitikėjimas savivaldybe	Pasitikėjimas organizacija	Tarpusavio pasitikėjimas
1	0	1	0
2	1	1	1
3	0	1	0
4	0	1	0
5	1	1	1
6	1	0	0
7	1	0	0

Kooperacija. Pirmiau aptartos priežastinės sąlygos gali skatinti kooperaciją tarp jaunimo politikos srityje veikiančių organizacijų ir savivaldybės administracijos, o gali jos ir neskatinti. Šiuo atveju *kooperacija* yra baigmė, kurią sąlygoja *bendras tikslas, neapibrėžtumas, kaštų ir naudos balansas* ir *pasitikėjimas*. Siekiant nustatyti, ar nagrinėjama organizacijų tarpusavio sąveikos atvejais buvo kooperacija ar ne, organizacijų atstovų buvo prašoma papasakoti apie kooperacijos atvejus. Visais nagrinėjama atvejais interviu dalyviai kalbėjo apie bendras veiklas, tai tarsi suponuoja kooperaciją, tačiau kooperacija yra ne tik bendra veikla, bet tęstinė bendra veikla siekiant bendro tikslo. Todėl atskirą organizacijų sąveikos atvejį vertinome pagal bendros veiklos tęstinumą – jeigu organizacijos atstovas savo bendrą veiklą su savivaldybės administracija apibūdina kaip tęstinę, tada tai yra kooperacijos požymis (reikšmė = 1), ir atvirkščiai, jeigu tai vienkartinė sąveika, tada tai nėra kooperacijos požymis (reikšmė = 0). Be to, kooperacija turi būti susijusi su esmine organizacijos veikla, tada ji bus tęstinė, tada bus interesas ją puoselėti. Jeigu bendra veikla tarp organizacijos ir savivaldybės yra pagrindinė organizacijos veikla, tada tai yra kooperacijos požymis (reikšmė = 1), ir atvirkščiai. Kodavimo rezultatai yra pateikiami 6 lentelėje.

6 lentelė. *Kooperacijos vertinimas*

Atvejais	Tęstinė veikla	Pagrindinė veikla	Kooperacija
1	0	0	0
2	1	1	1
3	0	0	0
4	1	0	0
5	1	1	1
6	1	1	1
7	0	0	0

Kaip matome, turime 3 kooperacijos atvejus ir 4 ne kooperacijos atvejus. Beveik visais atvejais kooperacijos požymiai teigiamai „koreliavo“ – jeigu buvo veiklos tęstinumas (pavyzdžiui, organizacijos atstovas iš 6 atvejo teigia: „Paskutinius kartus su Jaunimo reikalų koordinatoriumi bendradarbiavome šią savaitę dėl jaunimo politikos vertinimo mūsų mieste. Taip pat teko bendradarbiauti dėl jaunimo srities projektų įgyvendinimo. Praėjusį mėnesį – dėl jaunimo reikalų tarybos veiklos plano“), tai veikla buvo pagrindinė organizacijos veikla, nes organizacijos tikslas yra dalyvauti formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką ir atvirkščiai – nesant veiklos tęstinumo, bendra veikla buvo neesminė organizacijai.

Kaip minėta, šiame darbe duomenys analizuojami naudojant kokybinę lyginamąją analizę. Toliau atliksime kokybinę lyginamąją analizę pagal Norkaus ir Morkevičiaus²⁶ nurodytus etapus. Pirmas žingsnis yra sudaryti kooperacijos priežastinių veiksnių ir baigmių matricą, tai leidžia sisteminti ar „sutvarkyti“ turimus duomenis (7 lentelė).

Antras kokybinės lyginamosios analizės žingsnis yra sudaryti tiesos lentelę, kurioje galime matyti priežastinių sąlygų kombinacijas ir atitinkamas baigmes. Tiesos lentelė leidžia pamatyti ir eliminuoti prieštaringas priežastinių sąlygų kombinacijas – kai ta pati priežastinių sąlygų kombinacija generuoja priešingas baigmes. Stebėtų priežastinių sąlygų ir baigmių tiesos lentelė yra pateikiama 8 lentelėje.

²⁶ Norkus, Morkevičius, 2011, p. 86–114.

7 lentelė. *Kooperacijos priežastinių veiksmių ir baigmių matrica*

Priežastiniai veiksniai ir baigmė	Atvejai						
	1	2	3	4	5	6	7
Bendras tikslas	1	1	1	0	0	0	0
Ateities neapibrėžtumas	0	1	0	0	0	0	1
Kaštų ir naudos balansas	0	1	0	1	0	1	1
Pasitikėjimas	0	1	0	0	0	1	0
Kooperacija (baigmė)	0	1	0	0	1	1	0

8 lentelė. *Kooperacijos priežastinių veiksmių ir baigmių tiesos lentelė*

Bendras tikslas	0	0	1	0	0
Ateities neapibrėžtumas	0	0	1	0	1
Kaštų ir naudos balansas	0	1	1	1	1
Konfigūracijų skaičius	0	1	1	0	0
Pasitikėjimas	1	1	1	1	1
Kooperacija (baigmė)	1	1	1	0	0
Danga	1	1	1	0	0

Kitas etapas yra atlikti neprieštaringos tiesos lentelės minimizaciją. Tai darome naudodami Būlio algebrą ir pasitelkę kompiuterinę programą *fsQCA 3.0* ir jos standartinį algoritmą²⁷, kuris generuoja 3 sprendinius: kompleksinį (apima stebėtus ir nestebėtus, bet ir hipotetinius atvejus), glaustą (apima tik stebėtus atvejus) ir tarpinį tarp kompleksinio ir glausto. Analizės rezultatai yra pateikiami 9 lentelėje.

Gautus sprendinius vertiname pagal tai, kokie yra jų dangos ir nuoseklumo rodikliai. Nuoseklumo funkcija savo prasme yra statistinio reikšmingumo kiekybinėje analizėje analogas, o dangos funkcija savo prasme atitinka koreliaciją kiekybinėje analizėje²⁸. Kaip matome, visų sprendinių nuoseklumo rodikliai yra vienodi, išskyrus vieną glausto sprendinio atvejį. Analizės rezultatai rodo, kad *pasitikėjimas* yra svar-

²⁷ Ragin Ch. C., *User's Guide to Fuzzy-Set/Qualitative Comparative Analysis 3.0*, Irvine, California: Department of Sociology, University of California, 2017, p. 27–46.

²⁸ Norkus, Morkevičius, 2011, p. 86–114.

biausia priežastinė kooperacijos sąlyga mūsų analizuotais, tai yra mūsų stebėtai, atvejais. Kitaip tariant, jeigu tarp organizacijų yra pasitikėjimas, tada vien pasitikėjimo ir pakanka kooperacijai atsirasti.

9 lentelė. Kooperacijos priežastinių veiksnių ir baigmių tiesos lentelės minimizacijos rezultatai

Sprendinio rūšis	Sprendiniai	Danga	Nuoseklumas
Kompleksinis	~Tikslas*~Neapibrėžtumas*~Kastainauda*~Pasitikėjimas	0.3333	1
	~Tikslas*~Neapibrėžtumas*~Kastainauda*~Pasitikėjimas	0.3333	1
	Tikslas*Neapibrėžtumas*~Kastainauda*~Pasitikėjimas	0.3333	1
Glaustas	Pasitikėjimas	0.6666	1
	~Tikslas*~Kastainauda	0.3333	1
Tarpinis	~Tikslas*~Neapibrėžtumas*~Kastainauda*~Pasitikėjimas	0.3333	1
	~Tikslas*~Neapibrėžtumas*~Kastainauda*~Pasitikėjimas	0.3333	1
	Tikslas*Neapibrėžtumas*~Kastainauda*~Pasitikėjimas	0.3333	1

Išvados

Remiantis kooperacijos tyrinėtojų darbais buvo išskirti keturi galbūt kooperaciją tarp organizacijų sąlygojantys veiksniai – bendras tikslas, ateities neapibrėžtumas, pasitikėjimas bei kaštų ir naudos balansas.

Siekiant nustatyti, kurie iš išskirtų veiksnių pasireiškia įgyvendinant jaunimo politiką Utenos rajono savivaldybėje, buvo atliekamas tyrimas, kurio metu buvo nustatyta, kad esminis veiksnys, kuris sąlygoja kooperaciją tarp organizacijų, yra pasitikėjimas. Svarbu pažymėti, kad *pasitikėjimas* reikšmingiausiai sąlygoja kooperaciją tada, kai kiti priežastiniai veiksniai nėra sistemos dalys. Kitaip tariant, jeigu jaunimo organizacija ir savivaldybės administracija pasitiki viena

kita, tačiau turi tuos pačius ar skirtingus tikslus, kooperacijos kaštai gali būti didesni už naudą, ir atvirkščiai, ateitis gali būti neapibrėžta, o gali būti apibrėžta, organizacijos kooperuosis įgyvendindamos jaunimo politiką.

Visgi reikia pažymėti, kad kokybinės lyginamosios analizės rezultatai yra labai jautrūs informacijos transformacijai į kintamuosius. Ypač jei kalbame apie informacijos rinkimą interviu būdu. Interviu metu surinkta informacija, iš vienos pusės, gali būti nelabai patikima, nes yra sąlygota interviu dalyvių žmogiškųjų savybių, o iš kitos pusės, gali būti labai skirtingai interpretuojama.

Literatūra ir šaltiniai

- Axelrod R., *The Evolution of Cooperation*, New York: Basic Books, Inc., 1984.
- Coleman J. S., *Socialinės teorijos pagrindai*, Vilnius: Margi raštai, 2005, p. 92–113.
- Denise L., „Collaboration vs. C-Three (Cooperation, Coordination, and Communication)“, *INNOVATING Reprint*, <<https://ci.nii.ac.jp/naid/10020830725/en/>>, 1999.
- Elster J., *Socialinių mokslų elementai*, Vilnius: Vaga, 2000.
- Eriksson K., Sharma D. D., „Modeling Uncertainty in Buyer–seller Cooperation“, *Journal of Business Research* 56 (12), 2006, p. 961–970, <[https://doi.org/10.1016/s0148-2963\(01\)00331-9](https://doi.org/10.1016/s0148-2963(01)00331-9)>.
- Gudelis D., Rozenbergaitė V., „Viešojo ir privataus sektorių partnerystės galimybės“, *Viešojo politika ir administravimas* 8, 2004, p. 58–73.
- Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, „Atvirų jaunimo centrų ir erdvių koncepcija“, <<https://jrd.lt/informacija-dirbantiems-sujaunimu/darbas-su-jaunimu/atviras-darbas-su-jaunimu/koncepcija.doc>>, 2019 02 12.
- Jaunųjų konservatorių lyga, „Jaunųjų konservatorių lygos veiklos strategija“, <<http://libertaspietas.lt/strategija/>>, 2019 01 12.
- Johnson T., „Cooperation, Co-optation, Competition, Conflict: International Bureaucracies and Non-governmental Organizations in an Interdependent World“, *Review of International Political Economy* 23 (5), 2016, p. 737–767, <<https://doi.org/10.1080/09692290.2016.1217902>>.
- Koppers L., Zelewski S., Klumpp M., „Social Production Factors in Supply Chain Cooperations“, *Proceedings of the 15th International Working Seminar on Production Economics*, Iglis, Innsbruck, 2008, p. 363–374.
- Krupovič G., Mitė J., „Pasiūlymai dėl jaunimo reikalų koordinatorių. Jaunimo reikalų koordinatorių teisinio reguliavimo analizė ir pasiūlymai dėl pakeitimų“, <<http://kurkl.lt/wp-content/uploads/2017/03/Rekomendacijos-SADM-jm-gab.pdf>>, 2019 02 15.

- „Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas“, *Valstybės žinios*, 2003, Nr. 119-5406.
- „Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl tipinio savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus (vyriausiojo specialisto) pareigybės aprašymo“, *Valstybės žinios*, 2008, Nr. 29-1042.
- „Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymas“, *TAR*, 2016, Nr. 18825.
- Lietuvos šaulių sąjunga, „Lietuvos šaulių sąjungos strategija 2017–2019 m.“, <<https://www.sauliusajunga.lt/wp-content/uploads/2018/03/LS%CC%8CS-strategija-2017-2019-v.05.pdf>>, 2019 02 20.
- Lundin M., „Explaining Cooperation: How Resource Interdependence, Goal Congruence, and Trust Affect Joint Actions in Policy Implementation“, *Public Administration Research and Theory* 17 (4), 2006, p. 651–672, <<https://doi.org/10.1093/jopart/mul025>>.
- Mažylis L., Vazgelevičius D., „Nevyriausybinių sektoriaus bendradarbiavimas su savivaldos institucijomis, teikiant socialines paslaugas“, *Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai* 29, 2004, p. 117–131.
- Miginis N., Ulozas M., „Praktinis vadovas: tarpžinybinio bendradarbiavimo stiprinimas jaunimo politikos srityje“, <http://www.jrd.lt/informacija-dirbantiems-su-jaunimu/metodiniai-leidiniai/el-biblioteka/leidinystaisyta_2014.10.07.pdf>, 2019 01 12.
- Nakrošis V., „Viešojo valdymo reformos Lietuvoje: kodėl ir kuo reikia pakeisti naująją viešąją vadybą?“, *Politologija* 61, 2011, p. 65–98.
- Norkus Z., „Kooperacija prieš rinkos ir valdžios nesėkmę, arba kaip anksčiau laiko sukurti gerą kapitalizmą“, *Problemos* 82, 2012, p. 27–58, <<https://doi.org/10.15388/problemos.2012.0.725>>.
- Norkus Z., Morkevičius V., *Kokybinė lyginamoji analizė*, Kaunas: LiDA, 2011, p. 23–63.
- Opsina S., Yaron A., „Understanding Cooperative Behavior in Labor Management Cooperation: A Theory-Building Exercise“, *Public Administration Review* 63 (4), 2003, p. 455–471, <<https://doi.org/10.1111/1540-6210.00308>>.
- Pollitt C., Bouckaert G., *Viešojo valdymo reforma. Lyginamoji analizė*, Vilnius: Algarvė, 2003.
- Raišienė A. G., „Bendradarbiavimo kaip viešojo sektoriaus veiklos organizavimo alternatyvos teoriniai aspektai“, *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos* 5, 2005, p. 56–60.
- Raišienė A. G., „Tarporganizacinės sąveikos turinys Lietuvos vietos savivaldos praktikų požiūriu“, *Jurisprudencija* 4 (106), 2008, p. 50–60.
- Ragin Ch. C., Drass K. A., Davey S., *Fuzzy-Set/Qualitative Comparative Analysis 3.0*, Tucson, Arizona: Department of Sociology, University of Arizona.
- Ragin Ch. C., *User's Guide to Fuzzy-Set/Qualitative Comparative Analysis 3.0*, Irvine, California: Department of Sociology, University of California, 2017, p. 27–46.

- Skietrys E., Raipa A., Bartkus E. V., „Viešosios ir privačiosios partnerystės efektyvumo dimensijos“, *Engineering Economics* 3 (58), p. 45–50.
- Smith K. G., Carroll S. J., Ashford S. J., „Intra- and Interorganizational Cooperation: Toward a Research Agenda“, *The Academy of Management Journal* 38 (1), 1995, p. 7–23, <<https://doi.org/10.2307/256726>>.
- Tarricone P., Luca J., „Successful Teamwork: A Case Study“, Proceedings of the 25th HERDSA Annual Conference, Perth, Western Australia, July 7–10, 2002.
- „Utenos kultūros centro veiklos planas 2018 metams“, <http://utenoskc.lt/wp-content/uploads/2018/04/Utenos-kult%C5%ABros-centro-veiklos-planas-2018-metams_rotated.pdf>, 2019 02 20.
- „Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl Utenos rajono pedagoginės psichologinės tarnybos reorganizavimo ir Utenos švietimo centro nuostatų patvirtinimo“, <https://www.usc.utena.lm.lt/images/stories/dokumentai/2018/nuostatai_2018.pdf>, 2019 02 12.
- „Utenos rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl Utenos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų patvirtinimo“, <<http://www.utenavsb.lt/lt/veikla/nuostatai>>, 2019 02 20.
- Utenos rajono Vyžuonų seniūnija, <www.vyzuonos.lt/vyzuonu-seniunija/>, 2019 02 20.
- „Utenos vaikų ir jaunimo užimtumo centro atviro jaunimo centro veiklos aprašas“, <https://www.jaunimas.utena.lm.lt/images/veikla/teisine_informacija/Atviro_jaunimo_centro_veiklos_aprasas.pdf>, 2019 02 20.
- Utenos visuomeninių jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, „Prezidento ir valdybos veiklos ataskaita 2017 m. gegužės 19 d. – 2018 m. gegužės 29 d.“, <<http://www.uvjosas.lt/wp-content/uploads/2019/06/ataskaita-2018-05-29.pdf>>, 2019 02 21.
- „VŠĮ Utenos verslo informacijos centro 2017 metų veiklos ataskaita“, <<http://utenosvic.lt/files/2017%20m.%20VIC%20veiklos%20ataskaita.pdf>>, 2019 02 20.